

<sida1>

Öfver Torne och Pajala den 18 Junii 1859.

Högtärade Broder!

Som det möjligen kan intressera att höra några Ecclesiastiska nyheter från höga Norden, tar jag mig friheten underrätta M. H. Broder, att de andelig[a] rörelser, hvarom jag någon gång förut haft äran underrätta nu blifvit föremål för juridisk behandling med Härads Rätten i Haparanda 1838 [skall stå 1858]. Pingst Helgen hade uti Carl Gustafs Församling (2 mil ofvanför Haparanda) några quinnor varit i rörelse i Kyrkan sedan de anammat Herrans Heliga Nattvard. En Härads Skrifvare, som bor i samma Församling hade då varit närvarande, och funnit sig högeligen förargad af detta barnens ropande i Templet. Han ingaf en klago[-]skrift till Kungl. Majts Befallningshafvande och yrkade att nämnde quinnorna borde straffas efter Lag för Kyrkoförargelse[.] Krono Länsmanen i orten får då befallning af Kungl. Majts Befallnings[-]hafvande att stämma dessa quinnor till Härads Rätten. Målet förekom till behandling i September Månad 1858. Till vittnen voro stämde både väckta och sorglösa. När de väckta togo på sin Ed, att dessa rörelser vore en verkan af den Helige Ande, blef Domaren het om öronen och yttrade: hvaraf veten I, att dessa rörelser äro af den helige Ande? De kunna ju likaväl vara af djefvulen.

<sida2> Då emellertid de sorglösa vittnena icke kunde taga på sin Ed, att rörelserna voro af djefvulen: så anmodades Läkaren i Orten, att afgifva sitt omdöme om dessa quinnors sinnes beskaffenhet. Denne sammanskref nu ett märkvärdigt dokument, hvaruti han söker bevisa, att Prosten Læstadius i Pajala är rätta uphofs[-]mannen till detta "ohyggliga svärmeri," tadlar i samma betyg Hr. Biskop Bergman, som låtit öfvertala sig af Prosten Læstadius, att tillstådja en särskilt predikan i Pajala för deras skull, som hafva rörelser, och slutligen tager Läkaren på för Ed, att dessa quinnor, som visat olydnad emot sin själasörjare (i Carl Gustafs Församling), hvilken förbjudit dem, att föra oljud i Kyrkan, äro sjelfva ansvarige för sina rörelser: Således äro dessa rörelser enligt Läkarens betyg beroende af deras vilja. Emellertid vågade icke Domaren fälla dem till ansvar, för Kyrkoförargelse, utan hänskjöt målet till Sundhets Collegii omdöme; Man vet icke ännu hurudant betyg Sundhets Collegium afgifver. En annan Domare afgjorde ett dylikt mål Utan betänkande, och utan att hafva inhämtat Läkarens omdöme, då han dömde en quinna för Kyrkoförargelse, emedan hon efter anammandet af Nattvarden i Neder Calix kyrka, haft andeliga rörelser. Dock har hon vädjat till Hof Rätten. Uppå dessa Måls afgörande å högre ort beror nu de Christnas öde här i Norden. Om rörelserna komma Att betraktas, som Kyrkoförargelse, torde Kungl. Majt och Kronan få flere hundrade Vatten och Bröds fångar att underhålla.

Förrleden höst i September Månad, var jag Några veckor i hufvudstaden för mina svaga Ögons skull. Under min vistelse i Hufvudstaden hade jag

äfven en på[-]hälsning <sida3> Af Choleran, men min tid var ännu icke kommen. Den bästa Ögon Läkaren i Stockholm, kunde icke se Något fel i Mina Ögon; ehuru min syn hade blifvit så försvagad, att jag icke kunde med goda glasögon läsa i Handboken. Men besynnerligt nog klarnade mina Ögon, När jag kom ett stycke ofvanför Öfver Torne. Der möttes jag af en kall Nordanvind, och denna gjorde ondt i Mina Ögon; Men Nordanvinden hade den verkan, att Ögonen klarnade. Under Min vistelse i Hufvudstaden fick jag äfven göra bekantskap med Doctor P. Fjellstedt. Jag är nu icke Visitator i Norra Lappmarks Districtet, i hvilken Egenskap jag kunnat skydda Missions Scholan i Torne Lappmark hvarest den väldige Folk Talaren Johan Raattamaa verkat för Nykterheten och Christendomen i dessa Nejder. Men denna Ambulatoriska Missions Schola har Alldrig varit ställd under Missions Sällskapets hägn; Och Jag är nu ganska villrådig, huru denna angelägenhet kan ställas till rätta, då en fientligt sinnad Visitator blifvit vald, som icke torde underlåta att afgifva sina betänkanden i Consistorio, om denna Scholas obehörighet och obehöflighet, ehuru Missions Scholan är på sätt och vis sanctionerad af Kungl. Majt, derigenom att Högst den samma medgifvit Att 18 stycken fattiga Lappbarn skola erhålla undervisning i Missions Scholan, hvarest Barnen underhållas en del af året med det beviljade Stats anslaget 540 Rdr Riksmünt. Det kan således icke blifva fråga om Missions Scholans indragning. Men Den nye Visitatorn torde göra den hemställan i Consistorio, Att Missions Scholan icke behöfver sträcka sin verksamhet längre än till de Församlingar, hvarifrån de 18 barnen utväljas. Derigenom skulle Luleå Lappmark mista förmånen af Scholmästaren Raattamaas verksamhet. <sida4> Den Nye Visitatorn kan också Möjligen göra den hemställan i Consistorio, att Raattamaa är oskicklig att undervisa i Missions Scholan och att Consisto[-]rium anomdar, Visitator, att utse en annan. Då skulle det blifva slut med All nykterhet och All Christendom i de Församlingar, hvarest Raattamaa så lyckligen verkat. Jag skrifver nu härom till Doctor Fjellstedt som under Min vistelse i Hufvudstaden yttrade sin önskan, Att Raattamaas verksamhet borde Utsträckas äfven till Piteå Lappmark. Om Missions Sällskapet tager vår Mission Schola under sitt beskydd, såsom hittills varit fallet i Umeå Lappmark, hvarest Missions Sällskapet bestämmer valet af Inspector och Catecheter, så kan Raattamaa Ännu fortsätta sin verksamhet, och möjligen Utsträcka den längre, om Något Understöd tillika kunde [<erhållas> överstrykt ord] af Missions Sällskapet erhållas.

Mitt bref blef¹ längre än tillbörligt är. Men det är just denna tiden på året, som jag har liten ledighet ty ehuru Församlingen icke är så stor som min Högtära[-]de broders Församling, har jag dock göra fullt opp, och om Sommaren måste jag äfven botanicera litet för Att hafva liten motion. — Nu har Sverrige fått Regent ombyte. Får se huru det går me dess sjelfständighet. Jag fruktar, att vi innan kort äro Ryssar, åtminstone vi, som bo häruppe. Kanske Götheborg blir en Engelsk Coloni. Men för den,

¹ Ordet korrigerats här enl. Erik Bäcsbacka 1946.

som är nära 60 år har politiken intet intresse. Botaniken och andra Vetenskaper borde icke heller fångsla oss, efter som det ju är ganska osäkert om man studerar kemi och botanik efter döden. Det bästa vore kanske, om blott en vetenskap fångslade oss, eller om ingen annan vetenskap intresserade oss, än blott denna enda: To gnoti Sauton To gnoti Christon. — Mitt favorit arbete "Dårhushjonet. En blick i Nådens ordning," har ännu icke fått någon förläggare. Dock hoppas jag, att det icke kommer att lemnas åt glömskan. Häromkring finnas redan prester, som skulle önska se det. Det är egentligen icke Något Dårhushjon; utan en Religions Filosofi hvarpå jag i 12 år arbetat under lediga stunder. Tidskriften Ens Ropandes röst i öknen skulle Jag nu hafva tillfälle att meddela, men blott sista årgången finnes fullständig. Som jag tyvärr är plågad af dis[-]traktan, så kom jag att börja brefvet på galen sida. Med Hög aktning framhärdat Min Högtärade Broders ringa medarbetare.

L. L. Læstadius